

معرفی موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی استان البرز

مهندس اوگتای قلعه‌بیگی

مسئول موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی استان البرز و خانه
محیط‌زیست کرج

o_ghalehbeigi@hotmail.com

مقدمه

آموزش نونهالان، دانش‌آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی و دانشجویان به عنوان آینده‌سازان و پژوهشگران آینده کشور و همچنین اقشار مختلف مردم، با تحقیق و بررسی درباره چرخه زندگی موجودات در طبیعت و جلب توجه ملموس نسل جوان به اهمیت فون و فلور و ذخایر طبیعی کشور، از مهمترین اهداف هر موزه تاریخ طبیعی و تنوع‌زیستی محسوب می‌شود. درهمین راستا **موزه تاریخ طبیعی و تنوع‌زیستی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان البرز** در تاریخ ۱۳ تیرماه سال ۱۳۹۰ در پارک شهید چمران شهرستان کرج افتتاح گردیده و فعالیت آن از فروردین ماه سال ۱۳۹۲ به صورت رسمی آغاز شد.

معرفی

و تنوع‌زیستی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان البرز، از جمله اماکن آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، علمی و پژوهشی است که نقش مهمی در شناساندن گونه‌های مختلف جانوری و گیاهی استان البرز به عموم مردم دارد. موقعیت مکانی موزه (قرار گرفتن در پارک شهید چمران) و وجود فضاهای مناسب از جمله بخش آموزش‌های همگانی و ... سبب گردیده که این مجموعه بتواند در زمینه ارائه خدمات آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، تحقیقاتی و نمایشگاهی از ظرفیت‌های بالایی برخوردار باشد.

این موزه شامل غرفه‌های متعددی از جمله غرفه پستانداران، پرندگان، خزندگان، آبزیان، گیاهان و ... می‌باشد که در آن گونه‌های مختلف و شاخص از قبیل پلنگ، خرس قهوه‌ای، کل و بز، عقاب و ... برای آشنایی اقشار مختلف جامعه به ویژه دانش‌آموزان، دانشجویان، متخصصین و علاقه‌مندان به محیط‌زیست کشور به نمایش گذاشته شده‌است. موزه تاریخ طبیعی

نمایی کلی از ساختمان و مجموعه موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی

اهم اقدامات و فعالیت‌ها

مختلف تحصیلی نموده است؛ به گونه‌ای که از سال ۱۳۹۲ تاکنون، بیش از ۱۱۰,۰۰۰ نفر دانش آموز در قالب اردوهای دانش آموزی از این موزه بازدید نموده و مورد آموزش قرار گرفته‌اند. در سال ۱۴۰۱ نیز این مجموعه حدوداً ۳۰۰۰ نفر بازدید کننده داشته است.

موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان البرز در طی این مدت، به منظور آشنایی عموم با تنوع زیستی استان و اهمیت آن و متعاقباً افزایش سطح آگاهی و گرایش عموم به سمت حفاظت از اجزای تنوع زیستی، اقدام به آموزش عموم مردم، به‌ویژه گروه‌های دانش‌آموزی درمقاطع

استقبال دانش‌آموزان از موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی به مناسبت روز و هفته درختکاری

ارائه آموزش از طریق بخش فیلم و کلیپ؛ در بخش آموزش‌های محیط‌زیستی موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی

استقبال چشمگیر و پرشمار دانش‌آموزان از موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی

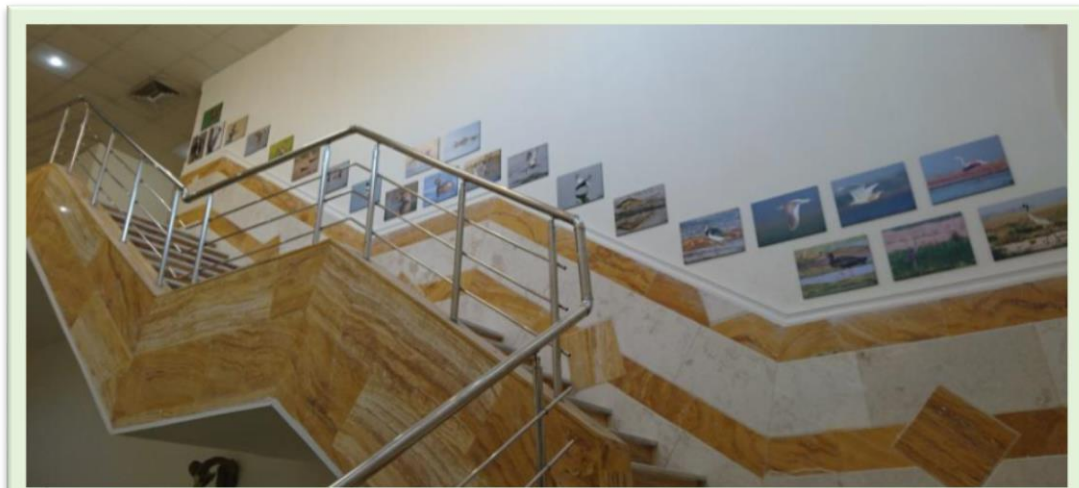
تجهیز موزه

نرم‌تنان (شامل انواع حلزون‌ها و دوکفه‌ای‌ها)، اضافه نمودن گونه‌های تاکسیدرمی جدید به مجموعه گونه‌های موجود، تهیه و نصب بیش از ۵۰ عدد تابلو با مضمون گونه‌های جانوری و جاذبه های طبیعی استان البرز، رنگ آمیزی کل فضای داخلی مجموعه موزه، الحاق و افزودن فضای جدید به مجموعه نمایشگاهی، ویرین سازی و رنگ آمیزی فضای جدید، سمپاشی‌های مکرر و دوره‌ای کلیه گونه‌های تاکسیدرمی موجود در موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی و ... می‌توان اشاره نمود. در سال ۱۴۰۱ نیز انواع گونه های تاکسیدرمی، نمونه های بیوپلاست و اسکلت های جانوری به مجموعه موزه اضافه گردیده است.

ذکر این نکته ضروری است که در راستای تجهیز، توسعه و ساماندهی موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی این اداره کل و به منظور ارتقاء سطح کمی و کیفی آن، از اسفند ماه سال ۱۳۹۴ عملیات تجهیز و ساماندهی این مجموعه طی چندین مرحله آغاز گردیده است. از جمله این موارد، به نصب ویرین های متحرک، ویرین‌های ایستاده گردان، تهیه و الحاق انواع نمونه‌های فسیل، بیوپلاست‌های جانوری و گیاهی، انواع سخت‌پوستان و

نصب و استقرار ویرین‌های متحرک در موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی به همراه نمونه‌های ارزشمندی از اجزای تنوع زیستی

نصب و الصاق تابلوهای متعدد در مجموعه موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی؛ جهت معرفی گونه‌های ارزشمند جانوری و جاذبه‌های طبیعی استان البرز

الحاق نمونه‌های جدید از گونه‌های شاخص استان البرز به مجموعه موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی

افزودن نمونه‌های اسکلت به مجموعه موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی

علاوه بر بازدید از فضای نمایشگاهی، از طریق پخش فیلم و کلیپ و ارائه آموزش‌های محیط زیستی، با تنوع زیستی استان و لزوم حفاظت از آن آشنا می‌گردد. کلیه توضیحات کارشناسی و آموزش‌های ارائه شده به بازدیدکنندگان و علی‌الخصوص دانش آموزان در سال ۱۴۰۱ و ماقبل آن، با محوریت این فضا و امکاناتی که دارد، بوده است که ماحصل آن نیز ارائه هزارن نفر-ساعت آموزش در طی هر سال می‌باشد.

بخش آموزش‌های همگانی موزه

از برنامه‌های جنبی آموزشی و آگاهی‌بخشی در موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان البرز، ایجاد فضایی تحت عنوان بخش آموزش‌های همگانی در این مجموعه است که بر اساس ضرورت به آن اضافه گردیده است. این فضا دارای امکانات سمعی و بصری بوده و مخاطب یا بازدیدکننده

ارائه آموزش در مجموعه موزه و پخش فیلم و کلیپ؛ در بخش آموزش‌های محیط‌زیستی موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی

همکاری با خانه محیط‌زیست کرج

تاکنون همکاری‌های دو جانبه و مشترک متعددی بین این دو مجموعه در جریان بوده که دارای نتایج بسیار مثبت و موثری نیز بوده است. از جمله این نتایج، می‌توان به بازدیدهای مشترک دانش‌آموزان، برگزاری کارگاه‌های آموزشی، برگزاری نشست‌های تخصصی با سمن‌ها و تشکل‌های محیط‌زیستی و ... اشاره کرد. در خصوص جمع‌آوری و ثبت داده نیز، این مجموعه از بدو راه‌اندازی سامانه جامع محیط‌زیست، اقدام به ورود داده و اطلاعات گونه‌های موجود در موزه، در سامانه جامع نموده است.

از دیگر برنامه‌های جنبی اما بسیار مهم و تاثیرگذار، همکاری مشترک موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی این اداره کل با خانه محیط‌زیست مستقر در آن است. شایان ذکر است که اولین خانه محیط‌زیست در استان البرز، در مجموعه موزه تاریخ طبیعی و تنوع زیستی این اداره کل افتتاح گردید و از زمان این افتتاح

